

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Sociologie și Asistență Socială
1.3 Departamentul	Sociologie
1.4 Domeniul de studii	Sociologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Sociologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Introducere în antropologie						
2.2 Titularul activităților de curs	Gabriel Troc, Conferențiar Dr.						
2.3 Titularul activităților de seminar	Doctorand						
2.4 Anul de studii	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	Examen scris/ VP/Evaluare individuala de seminar	2.7 Regimul disciplinei	Obligatoriu

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	3.2 Din care: curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	3.5 Din care: curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					5
Examinări					2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual		69			
3.8 Total ore pe semestru		125			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	-
4.2 de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sala de curs, proiector, pc, tablă
-------------------------------	--

5.2 De desfășurare a
seminarului/laboratorului

- Sala de curs, proiector, pc, tablă

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectarea și realizarea de cercetări sociologice (culegere, prelucrare și analiză de date sociale) în organizații și comunități, cercetări culturale, studii de piață etc • Gestionarea sistemelor de date sociale • Diagnoza problemelor sociale/ sociologice și analiza și aplicarea de politici publice și sociale • Identificarea, analiza (explicarea) și soluționarea de probleme și conflicte sociale în organizații și comunități • Consiliere profesională și de integrare socială • Analiza comunicării sociale
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă, de punctualitate și răspundere personală față de rezultat, pe baza principiilor, normelor și a valorilor codului de etică profesională • Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup a capacităților empatice de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă • Utilizarea eficientă a surselor informaționale și a resurselor de comunicare și formare profesională asistată (portaluri Internet, aplicații software de specialitate, baze de date, cursuri on line etc.) atât în limba română, cât și într-o limbă de circulație internațională • Utilizarea unei limbi de circulație internațională pentru studiul bibliografiei, redactarea textelor științifice și prezentarea rezultatelor unui public internațional

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul își propune să îi familiarizeze pe studenți cu problematica generală a antropologiei, cu metodologia ei specifică și cu principalele ei teme și concepte. De asemenea își propune să clarifice pentru cursanți care este locul antropologiei în raport cu alte științe sociale și care este semnificația studierii acestei discipline în contextul curricular al facultății și în raport cu datele generale ale societății contemporane.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>Principalul obiectiv al cursului este acela de a le furniza studenților termenii de bază din antropologie care, odată asimilați, le vor permite să înțeleagă – în cadrul altor cursuri urmate pe parcursul studiilor de licență - texte cu conținut etnografic și să acceadă la înțelegerea teoriilor și paradigmatelor din antropologie și din domeniul studiilor culturale. Între obiectivele secundare se numără clarificarea semnificațiilor “diferenței culturale” și a utilizării acesteia în discursurile contemporane, precum și localizarea societății românești și europene de azi în raport cu alte societăți moderne contemporane și cu societățile premoderne ori arhaice.</p> <p>De asemenea cursul își propune să imprime o direcție de gândire orientată către valorile respectării diferenței culturale, etnice, rasiale și să dezvolte o sensibilitate pentru problemele cu care se confruntă diverse grupuri marginale din societățile moderne precum și diverse grupuri și societăți din țările fostelor colonii europene.</p> <p>Seminarul are rolul de a ilustra prin texte relevante tematica cursurilor și de a completa această tematică prin discutarea unor texte care deschid câmpul de cunoaștere către problematici atinse în treacăt la curs (cum ar fi problematica gender, antropologia “acasă”, antropologia postsocialismului etc.).</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Obser- -vații
1. Prezentare generală a antropologiei ca știință	prelegerea	

<p>Teme: Începuturile antropologiei: antropologia ca știință generală a omului. Antropologia modernă și subramurile ei. Tradiții disciplinare de studiere a culturii și societății. Legăturile antropologiei cu alte științe sociale și umane.</p> <p>Termeni și concepte: antropologie filosofică, antropologie fizică, antropologie lingvistică, antropologiei socio-culturală, etnologie, etnografie, antropologie aplicată</p>		
<p>2. Perspectiva antropologiei socio-culturale</p> <p>Teme: Obiectul clasic al antropologiei socio-culturale și transformările acestuia. “Celălalt” înțeles prin diferența culturală. Cercetarea de teren în antropologie și specificul ei metodologic. Cercetarea antropologică între “antropologia din fotoliu” și antropologia “întoarsă acasă”.</p> <p>Termeni și concepte: identitate/alteritate, “primitiv”, indigen, arhaic, cercetare de teren, cercetare de comunitate, observație participativă, emic/etic, “lentila” antropologică, “studying-up”/“studying down”, perspectiva holistă</p>	prelegerea	
<p>3. Sensuri ale “culturii” în antropologie</p> <p>Teme: Sensuri generale ale “culturii”: cultură și identitate colectivă; cultura “înaltă” versus cultură “de mase/pop”; opoziția istorică între “cultură” și “civilizație”; cultură și natură. Definiții clasice ale “culturii” în antropologie. Relativismul cultural ca dominantă a perspectivei antropologice asupra Celuilalt.</p> <p>Termeni și concepte: simbol, sistem simbolic, valori, norme, comportamente, paternuri culturale, enculturație, integrare, etnocentrism, relativism cultural, difuziune/aculturație, adaptare, subcultură, naționalism, rasism, etnicitate</p>	prelegerea	
<p>4. Începuturile culturii umane. Elemente de antropologie fizică</p> <p>Teme: Evoluția prin adaptare: adaptarea anatomică; adaptarea prin comportament. Omul comparat cu celelalte primat. Strămoșii omului: primii hominizi: homo habilis, homo erectus, homo sapiens arhaic. Oamenii paleoliticului superior. Evoluție generală și evoluție specifică. Evoluție uniliniară versus evoluție multiliniară, convergentă și specifică. Strategii de adaptare: vânatul și culesul; horticultura; agricultura; păstoritul. Forme culturale specifice strategiilor adaptative. Adaptare culturală și tehnologii materiale.</p> <p>Termeni și concepte: paleontologie, evoluție, mutație, ordinul primatelor, selecția naturală, hominid, australopitec, genetica populațiilor, proces adaptativ, bandă/hoardă/trib/, ecosistem, arie culturală, tip cultural, ecologie culturală, “deșelenește și arde”, nomad/sedentar</p>	prelegerea	
<p>5. Limbaj și comunicare</p> <p>Teme: Natura și structura limbajului. Fonologia, morfologia și sintaxa. Sistemul gestual-apelativ. Legătura dintre limbaj, gândire și cultură. Elemente de lingvistică istorică.</p> <p>Termeni și concepte: limbă, limbaj, simbol, semn, semnal, fonem, morfem, kinetică, paralimbaj, dialect, jargon, argou, familie de limbi</p>	prelegerea	
<p>6. Rudenie și descendență</p> <p>Grupuri formate pe baza relațiilor de rudenie: lineajul, clanul, fratria, moietia, înrudirea. Rudenia reală și rudenia fictivă. Forme de descendență: patrilineală, matrilineală, cognatică, dublă, ambilineală, paralelă, intersectată. Limbajul relațiilor de rudenie. Arbori genealogici.</p> <p>Termeni și concepte: consanguinitate, afinitate, grupuri corporatise, ego (genealogic), familie nucleară, familie extinsă, genitor, “calculul” rudeniei,</p>	prelegerea	

taxonomie nativă		
<p>7. Sexualitate, căsătorie, familie</p> <p>Teme: Controlul relațiilor sexuale în societățile arhaice. Tabuul incestului și explicația acestuia. Endogamie și exogamie. Sistemul de schimb generalizat. Forme de căsătorie.</p> <p>Termeni și concepte: exogamie, endogamie, leviratul, monogamie, poliginie, poliandrie, monogamie serială, căsătorie între veri încrucișată matrilateral, primogenitură, prețul miresei, dota</p>	prelegerea, proiecție film, dialogul tematizat	
<p>8. Forme de organizare politică ale populațiilor arhaice</p> <p>Teme: Tipuri de organizare socio-politică: banda, tribul, șefia, statul. Organizarea pe grupuri de descendență. Stratificare și forme de conducere. Conflictele intertribale și rezolvarea lor. Organizarea pe segmente lineajiere. Sisteme politice: necentralizate, centralizate, statale. Sisteme de status în șeferii și state. Forme de control social.</p> <p>Termeni și concepte: grup de descendență, lineaj, totem, big man, statut dobândit, statut asignat, stat arhaic, putere, prestigiu, rol, stratificare, subordonare</p>	prelegerea	
<p>9. Producție și tehnologie</p> <p>Teme: Evoluția formelor de schimb (producție energetică) dintre om și natură: vânatul și culesul, horticultura, agricultura, păstoritul, exploatarea industrială. Domesticirea animalelor și cultivarea plantelor. Difuziunea agriculturii. Teorii ale schimbului om-mediu: determinismul ecologico-cultural; teoria sistemelor de producție. Transformarea umană a ecosistemelor și consecințele ei.</p> <p>Termeni și concepte: ecologie, ecosistem, capacitate de susținere a unui ecosistem; regula diminuării productivității unui ecosistem; sistem de producție; tehnologie; vânător-culegător; țăran; proletar; capitalist</p>	prelegerea	
<p>10. Sistemul economic</p> <p>Teme: Producție, distribuție și schimb la populațiile preindustriale. Forme de proprietate și diviziune a muncii. Schimbul de reciprocitate și forme de redistribuție. Banii și schimbul bazat pe piață. Cercul Kula și potlachul.</p> <p>Termeni și concepte: mecanism de nivelare economică, reciprocitate: generalizată/echilibrată/ negativă, comerț tăcut, consum ostentativ, principiul pieței, economie informală</p>	prelegerea	
<p>11. Religia și supranaturalul</p> <p>Teme: Originile și funcțiile religiei. Puteri și ființe supranaturale. Religie, magie și vrajitorie. Tabuuri religioase și ecologie culturală.</p> <p>Termeni și concepte: animism, spirite ancestrale, sacru, mana, monoteism/politeism, ritual, ceremonie, mit, rit de trecere, rit de intensificare, tabuu, magie prin simpatie, magie prin contagiune, șamanism, divinație</p>	prelegerea	
<p>12. Studii de caz</p> <p>Vrăjitorie și oracole la <i>Azande</i> (Sudan); egalitarism și reciprocitate la <i>Ju'hoansi</i> (Namibia/Botswana); șamanism și violență la <i>Yanomamö</i> (Brazilia/Venezuela).</p>	prelegerea, studiul de caz, analiza de text	
<p>13. Studii de caz</p> <p>Rudenie și segmentaritate la <i>Nuer</i> și <i>Dinka</i> (Sudan); organizare statală la <i>Zulu</i> (Africa de Sud); nomadism și pastoralism la <i>Basseri</i> (Iran).</p>	prelegerea, studiul de caz, analiza de text	

<p>14. Schimbarea culturală și modernizarea Teme: Forme și mecanisme de schimbare culturală: inovație, aculturație, difuziune, sincretism, cargo cult. Schimbarea forțată în condițiile colonialismului și modernizării. Reacții la schimbarea forțată. Modernizarea și lumea “nedezvoltată”/lumea a treia. Rolul antropologilor în procesele de schimbare culturală și dezvoltare.</p> <p>Termeni și concepte: inovație, difuziune/aculturație, sincretism, cargo cult, colonialism, intervenționism, proiecte de dezvoltare, “empowerment”, “advocacy”, integrare</p>	prelegerea	
<p>8.2 Seminar</p>	Metode de predare	Obser- -vații
<p>1. Seminar introductiv Prezentarea detaliilor organizatorice, a scopului și metodelor seminarului precum și a modului de evaluare a activităților.</p>		
<p>2. Perspectiva antropologiei socio-culturale Se discută următoarele texte: 1. Géraud, Marie Odile et. al., Noțiunile-cheie ale etnologiei. Analize și texte, Iași, Polirom, 2001, pp. 11-25 2. Bălășescu, Alexandru, Paris elegant, Teheran incitant, Curtea Veche, 2008, pp.15-27</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>3. Sensuri ale "culturii" în antropologie Se discută textul: Géraud, Marie Odile et. al., Noțiunile-cheie ale etnologiei. Analize și texte, Iași, Polirom, 2001, pp.89-113</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>4. Elemente de antropologie fizică Se discută textul: Desmond Morris, Maimuța goală, Editura Art, 2008, pp13-56</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>5. Limbaj și comunicare Se discută textul: Vintilă Mihăilescu, Antropologie. Cinci introduceri, Polirom, Iași, 2008, pp. 25-45</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>6. Rudenie și descendență Se discută textul: Goody, Jack, Familia europeană. O încercare de antropologie istorică, Iași, Polirom, 2003, pp. 145-204.</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>7. Sexualitate, căsătorie familie Se discută textul: Achim Mihu, Antropologie culturală, Dacia, pp. 298-320</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>8. Verificare parțială</p>	test scris (90 min)	
<p>9. Producție și tehnologie Se discută textul: Eric Wolf, Europa și populațiile fără istorie, Editura Arc 2001, pp. 22-71</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>10. Sistemul economic Se discută textul: Eric Wolf, Europa și populațiile fără istorie, Editura Arc 2001, pp. 72-99</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>11. Religia și supranaturalul Se discută textul: Levy-Strauss, C., 1978, Antropologia structurală, Ed. Politică, București, pp. 197-289</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>12. Tematică complementară: studii de gen Se discută textul: Gal, Susan; Gail Kligman, Politicile de gen în perioada postsocialistă. Un eseu istoric comparativ, Iași, Polirom, 2003, pp. 11-54.</p>	analiza de text, dialogul tematizat	
<p>13. Tematică complementară: etnicitate Se discută textul: Pozsony, Ferenc, Vecinatăți din Transilvania, în Vintilă Mihăilescu</p>	analiza de text, dialogul tematizat	

(coordonator), <i>Vecini și vecinătăți în Transilvania</i> , Paideia, București, 2002, pp. 13-50		
14. Schimbarea culturală și modernizarea Se discută textul: Larry Wolf , <i>Inventarea Europei de Est</i> , Humanitas, 2000, pp. 15-34	analiza de text, dialogul tematizat	
8.3 Bibliografie Bibliografia minimală obligatorie: Bălășescu, Alexandru , <i>Paris elegant, Teheran incitant</i> , Curtea Veche, 2008 Gal, Susan, Gail Kligman , <i>Politicile de gen în perioada postsocialistă. Un eseu istoric comparativ</i> , Iași, Polirom, 2003 Géraud, Marie Odile et. al. , <i>Noțiunile-cheie ale etnologiei. Analize și texte</i> , Iași, Polirom, 2001 Goody, Jack , <i>Familia europeană. O încercare de antropologie istorică</i> , Iași, Polirom, 2003 Levy-Strauss, C. , 1978, <i>Antropologia structurală</i> , Ed. Politică, București Mihăilescu, Vintilă (coord.), <i>Vecini și vecinătăți în Transilvania</i> , Paideia, București, 2002 Mihăilescu, Vintilă , <i>Antropologie. Cinci introduceri</i> , Polirom, Iasi, 2008 Mihu, Achim , <i>Antropologie culturală</i> , Dacia, 2002 Morris, Desmond , <i>Maimuța goală</i> , Editura Art, 2008 Wolf, Eric , <i>Europa și populațiile fără istorie</i> , Editura Arc 2001 Wolf, Larry , <i>Inventarea Europei de Est</i> , Humanitas, 2000		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Fiind un curs introductiv, scopul acestuia este de a furniza cunoștințele și conceptele de bază, fundamentale de care studenții au nevoie pentru a înțelege conținuturile specializate ale cursurilor viitoare.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	însușirea corectă a conceptelor și înțelegerea relaționării acestora; însușirea conținuturilor specifice fiecărei teme	Examen scris în sesiune	50%
10.5 Seminar/laborator	lecturarea bibliografiei obligatorii; redactarea de note de lectură și recenzii; participarea la discuții; implicarea în activități organizate pe grupuri	Verificare parțială în săptămâna 8; evaluarea individuală a notelor de lectură, a prezentărilor de seminar și a recenziilor.	50%
10.6 Standard minim de performanță: nota 5			